

Rechercheportret in de opsporing

W. BRUGGEMAN

De Poot, C., Bokhorst, R., van Koppen, P. en E. Muller, Alphen aan de Rijn, Kluwer, 2004, 402 p.

Dit boek is gebaseerd op intensief wetenschappelijk onderzoek betreffende recherche bij zes verschillende Nederlandse politieregio's.

Het onderzoek van de auteurs was bedoeld om inzicht te geven in het dagelijks functioneren van de recherche. Drie thema's stonden daarbij centraal:

- de manier waarop het rechercheproces is georganiseerd;
- de manier waarop opsporingsmethoden worden ingezet en
- de manier waarop de recherche tracht misdrijven op te lossen.

Uiteraard zijn dit samenhangende thema's. Het was niet de bedoeling om n.a.v. dit onderzoek vergelijkingen tussen de regio's te maken, maar wel om een synthese van de bevindingen te brengen. Vooral de door de auteurs gevolgde systematiek van benaderen valt op.

Recherche wordt ingedeeld in:

- de aangifte van het misdrijf;
- identificatie van verdachte(n);
- lokaliseren en zo nodig aanhouden van de daders;
- verhoor en bewijsvoering;
- administratieve afhandeling.

Recherchezaken variëren van simpele delicten waarbij de dader direct wordt gevonden tot ernstige delicten die een gecompliceerd opsporingsonderzoek nodig maken en een grote inzet van mensen en middelen vergen. Interessant is vooral het in dit boek indelen van recherchezaken in:

- kip en klaar zaken (heterdaad bijvoorbeeld);
- verificatiezaken: feit en dader zijn bekend;
- opsporingszaken: het verhaal is ok, maar de dader is onbekend;
- echte zoekzaken.

Ook de onderscheiden opsporingsmethoden en opsporingsclusters verdienen vermelding ingedeeld in (p. 68): getuigenonderzoek, technisch onderzoek, politiekennis, acties politie, herkenningmethoden, informatie afkomstig van het slachtoffer.

Er wordt een gestructureerde en gedetailleerde synthese gemaakt van de gedane onderzoeken. Het gaat over de zaken die de recherche wel of niet in onderzoek neemt en de redenen daarvoor. Het behandelt de methoden die de recherche inzet bij opsporing en de wijze waarop zij het opsporingsboek organiseert. Ook wordt geanalyseerd hoe de recherche informatie waarmee zij in grote zaken wordt geconfronteerd zodanig probeert te combineren dat de dader gevonden kan worden. De auteurs laten ook zien welke opsporingsmethoden, welke organisatie en welke manier van denken het beste bijdraagt aan het vinden van de daders.

De auteurs laten ook zien met welke dilemma's de recherche wordt geconfronteerd en welke keuzes zij maakt om uit die dilemma's te komen. Aldus wordt inzicht gegeven in het rechercheproces zoals dat verloopt bij het afhandelen van kleine en grote zaken.

Uiteraard blijven nog verschillende vragen open op het terrein van de opsporingsstrategieën die onder meer te maken hebben met de meest zinvolle inzet van de verschillende rechercheonderdelen en -methoden gedurende het onderzoek.

Wel moet er rekening mee gehouden worden dat ondertussen, na het verschijnen van dit boek en dit als gevolg van de bekende Parkmoord, de werking van de recherche in Nederland grondig werd bijgestuurd (zie rapporten "Evaluatieonderzoek in de Schiedammer parkmoord" en "Versterking opsporing en vervolging, november 2005). Deze ingreep was het rechtstreekse gevolg van een verkeerd gelopen rechercheonderzoek, waarbij nogmaals duidelijk werd (zoals trouwens aangehaald door de auteurs in hun conclusie) hoe belangrijk het (kunnen) omgaan met tegenstrijdige informatie wel is. Niet het logisch redeneren van de ene naar de andere zekerheid, maar veeleer het balanceren met onzekerheden en onnauwkeurigheden is kenmerkend. Als gevolg van de Parkmoord, wordt nu vooral "tegenspraak" te organiseren tijdens het voeren van een onderzoek gepropageerd.

Het verdient alleszins aanbeveling om ook in België een dergelijke studie door te voeren, wat op zich ook eventuele toekomstige evaluaties van de recherche qua systematiek zou vergemakkelijken. Uiteraard hebben B. De Ruyver en het team G. Van Hees/T. Vander Beken en P. Ponsaers hiertoe al een heel belangrijke bijdrage geleverd in het rapport "Justitie in beweging: kwaliteitsvol rechercheren en researchmanagement; Waar staan we?" en het boek "Recherchemanagement" (zie: Panopticon, sept-okt, 2005). Het is aan te bevelen dat deze drie boeken op hun uitkomst worden vergeleken, wat de meerwaarde ervan zou bevorderen en wellicht de aanzet kan zijn voor verder onderzoek in België.